

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

^{A!}
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Dev. 1969/28-2-70

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) *Ἀνατ. φραμυδία*
(παλαιότερον ὄνομα :), Ἐπαρχίας *Εὐρυτανίας*
Νομοῦ *Εὐρυτανίας*
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος *Γεώργιος*
Τσιούμας ἐπάγγελμα *διδάσκαλος*
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις *Κερασσάριον*
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον *30 ἔτη.*
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
- α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον *Γεώργιος Πιστιόλης*

ἡλικία *76 ἐτῶν* γραμματικαὶ γνώσεις *Δ. Δημοτικῶν,*
τόπος καταγωγῆς *Ἀνατολική*

φραμυδία
β) *Δημήτριος Κόκοτος, ἐτῶν 66, τοπικὴ μαζαρο-
ση : Ἀνατ. φραμυδία.*

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων ; *Μικρὰ περιοχή προωρίζετο*
διὰ σποράν ἡ μερζυτὴρα προωρίζετο
διὰ βοσκήν ποιμνίων.
Ὑπῆρχον αὗται χωρίζεται ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα ; *Ἐνηλλάσσοντο αἱ.*
- 2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους) γ) εἰς Κοινότητες δ) εἰς μονὰς κλπ.
Ἀνήκον εἰς χωρικοὺς ἢ εἰς τὴν κοινότητα
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του ; *Ἡ περιουσία διαμεοιράζεται εἰς τὰ*
*τέκνα *Γιάννη καὶ Πατρίου.**

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; *οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται συγχρόνως εἰς τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν.*

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; *ναί.*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ;

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.)... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ τῶν θέσις ;

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα;)...

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάζαι ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θερίσιμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ἡμερομισθίου εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ;

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπῆγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; *οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ χωρίου παρέμεινον ἐνταῦθα καὶ ἀσχολοῦντο μὲν ἰδίως τὰν ἐργασίαν.*

β) Ἐπῆγαιναν ἐποχικῶς ὡς ἐργάται... *οὐκ.* ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρᾶγματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; *οὐκ ἐπῆγαιναν οὐδὲ ἀλλὰ μερῇ.*

- δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμῖδος μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;

Παλαιότερον τὰ χωράφια ἐλιπαίνοντο διὰ ζωϊκῆς κόπρου.

- 2) Πότε ἐγίνε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ἀπὸ τοῦ 1950 καὶ ἐντεύθεν.

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; Χρησιμοποιεῖται σιδηροῦν ἄροτρον ἀπὸ τοῦ 1950 ὑπὸ ἐλαχίστων μηχανιστῶν.

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; Κατασκευάζεται ἀπὸ τοὺς τοπικοὺς μηχανιστοὺς.

Τὸ σιδηροῦν ἄροτρον εἶναι διφτερον χρησιμοποιεῖται διὰ τὴν ἰσάξη μὲν χωμάτῃ παρορμίζοντα τὰ κίρκαλην ἐνδοχὴν.

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρου μετὰ τὰς ἀντιστοιχοῦς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1..... 4..... 7..... 10.....

2..... 5..... 8.....

3..... 6..... 9..... Βλέπε χάρτην

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) Δὲν χρησιμοποιεῖται

- 3) Μηχανὴ θερισμοῦ Δὲν χρησιμοποιεῖται.

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν) Δίν. χρησιμοποιοῦται

5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ Δίν. χρησιμοποιοῦται

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκευάζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον οἱ γέροντες οἱ γεωργοὶ κατασκευάζουν τὸ ξύλινον ἄροτρον καὶ ἐπιδιορθώνουν τὰς ζημίας του

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα; Παλαιὸν καὶ νέον τῆς αὐτῆς μορφῆς καὶ ὅμοιον μέτε καταπτέρω διὰ τοῦ σταυροῦ ἐνμεινόμενον.

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. χειρολαβὰ	6. ἡλιδί	11.
2. ἀλιτροπόδι	7.	12.
3. παρὰβολον	8.	13.
4. ἐπιδὴ	9.	14.
5. σταθάρη	10.	15.

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησιν).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιδῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

Διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν
χωραφιδῶν ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ χρησιμοπι-
εῖται καὶ σήμερον ὕνι ὁμοίον μὲ τὸ ὕνι τῆς
εἰκόνης. →

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου;...

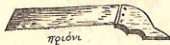
Ἡ σπάθη εἶναι
πλατυλὸ εἰδῆς, ὡς εἶναι τὸ δάκτυλ τοῦ σταυροῦ σημειούμε-
νον ἀρότρου τῆς σελ. 24.

- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου, ἐκ ξύλου

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαῖ κλπ.).....

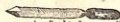
Ἐχρησιμοποιοῦντο τὰ ἔργαλεῖα: σκε-
πάρνι, πριόνι, ἀρίδι, τελευσέρι.

πριόνι

ἀρίδα

ρινι ἢ ξυλοφαῖ (ἀρνάρι)

8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται): βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος... *Ἐχρησιμοποιοῦντο βόες. Σήμερον δὲ καὶ ἡμίονοι ἢ ἵπποι.*

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο, ζῶα ἢ ἓν; ... *Δύο. ἢ. ἓν. ἂν. τὸ πῶς ἦτο. δύναται.*

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός;

Ὁ ζυγός. ἔχει καὶ ἦτο ἀναγκαῖος διὰ τὴν ἄροσιν με βόαις μόνον.

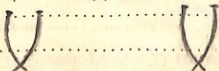

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ, (π.χ. λουριά, λουῖρα, ζεύλες, πιζεύλια κλπ.). ... *Ὁ παλαιὸς καὶ ὁ σημερινὸς ζυγός. ἔχ. σιν.*

τὴν λουῖραν μορφήν. τὰ ἐξαρτήματα τὸν εἶναι δύο ζεύλη. ζεύλη καὶ 2 σιδηρὰ λουῖρα.

Προσδένειν λουῖρα.

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. ...

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ: λουῖρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα; (Σχεδιάσατε αὐτόν). ... *λουῖρα.*

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζώου; *Ἀπὸ τοῦ 1950.*

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον; ...

Βλὶτε χάρτην.

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
 τήν ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ
 εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον... *Ἡ οὐμυή, τήν ὁποίαν φέρει...*

*εἰς τὸν λαιμόν του τὸ ἄλογον λήγεται "λαιμαριά",
 ἔχει σχῆμα πεταίλου ζώου, εἶναι δερματίνη. Ἐπὶ
 τοῦ δέρματι ὑπάρχει χορτὸ ἢ ψαδί. Ταῦτ' ἄκρα-*

*εἰσὶν ὑπεράνω τοῦ τρα-
 χήλου τοῦ ζώου διάκριτον
 ἑυατέρωθεν τοῦ τραχήλου
 ὑπάρχον ζυγίκοι,
 διὰ τὰς ὁποίας
 ἔκκονται εἰς τὴν
 ὁποίαν δένονται
 τὰ σχοινία.*

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποίος ὄργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον); 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης
 τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος); 2) γυναῖκα; 3) ὑπηρετὴς. Σημειώσατε ποῖα
 ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας. *Συνήθεια ὄργωναν παλαιοί
 καιρότερον καὶ σήμερον αἱ ἄνδρες. Σπανίως οἱ
 γυναῖκες.*

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ
 τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε,
 εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν). *Τοποθετοῦνται πρὸ τοῦ
 ἀρότρου τὰ βόδια, τὰ ὁποῖα εἶναι δεμένα
 ἀπὸ τὰ κέρατα διὰ μακρῶν σχοινίων.*

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....
Βλέπε χάρτην.

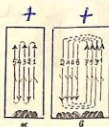
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ
 ὄργωμα· με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα
 τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).
*Ὁ γεωργὸς κατευθύνει τὰ ζῶα διὰ τῶν
 σχοινίων, τὰ ὁποῖα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κε-
 ράτα των. ἢ διὰ τῶν κλινῶν (εἰς ἄλλω)*

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Τὸ ὄργωμα μὲ βόδια ἐγίνετο καὶ γίνεται ὅπως εἰς τὸ σχῆμα α., μὲ ἰπποὺς ἢ

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

ἡμιοδύση ἢ εἰς τὸ σχῆμα β.

Σημειώσατε μὲ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λαρίδας (δηλ. σπορὲς ἢ σποριές, ντάμιες, σιασιές, μεσδράδες κ.λ.π.) ; Ἐγίνετο καὶ γίνεται εἰς σποριές.

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λαρίς (ἡ σποριά) ; μὲ αὐλακιάν ; Ναι...

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μὲ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῇται ἄροτρον ; Εἰς τὰ παρθεῖς ἀφόντα μεγάλων καλὶς γ. κ.τ.η.μ.α.τα. (τὰ πλαγερὰ)

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μὲ τὸ ὑνί : καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. Αἱ αὐλακεῖς ἢ - ροῖζοντο βαθιά.

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σπορὰς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων, τούτων ἢ ἄλλων. *Αἰ. αὐλακείαι ἀνοίγονται βαθύαι εἰς*

τά πρῶτα ὀργώματα. Κατὰ τὴν σποράν αἱ αὐλακεὶ ἀνοίγονται ὀβαθεῖς.

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

Διὰ τὴν σποράν τῶν δημητριακῶν γίνεται ὀργώματις ἐν ὀργώματι, κατὰ τὸ ὅποτον λαμβάνει χώραν καὶ ἡ σπορά. Τὸ ὀργώμα γίνεται διὰ μὲν τὰ εἶπον καὶ βρώμη τὸν μῆνα Ὀκτωβρίου ἢ Νοεμβρίου, διὰ δὲ τὴν κριθὴν τὸν μῆνα Φεβρουαρίου ἢ Μαρτίου. Λέγεται δὲ σπορά.

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Διὰ τὴν τριὰ καὶ κατὰ μῆνα Φεβρουαρίου ἢ Μαρτίου. Λέγονται γύρισμα, ὀβελισμα.

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰνάπαιυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν....

Τὸ χωράφι ἀφηγεται εἰς ἀγρὰνάπαιυσιν ἐν (1) ἔτος.

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν, εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; *Διὰ τὰ δημητριακὰ ἐν, διὰ τὰ ἀραβοσίτον δὲ (2) τὴν ἀνοιξιν, διὰ τὰ κηπευτικά 2^{ος}.*

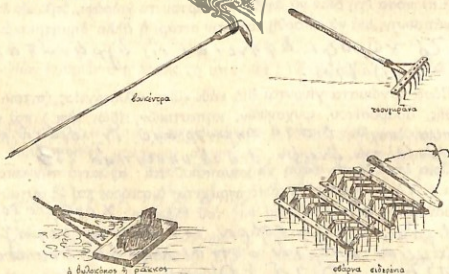
- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκευὴ χρησιμοποιοῦνται : α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. τὸ **δισάκι** εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ; *Χρησιμοποιεῖται τὸ, δισάκι, ἀπὸ τὴν σποράν τοῦ ὁποῦο γεμίζον μικρὰ βάλαντα ἀπὸ τῶν σπυρίων λαμβανόντων. Αὐτὰ διασκορπίζον ἐπὶ τῶν ἐδάφους.*

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται : τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτριάσιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; .. *Μ.Ε... ξυλὸν πετλὰ -*
τυμενδον εἰς τὸ ἐν ἄκρον ταν... ἢ μ.ε.
τὴν τρεῖς πινὺν ὑπὸ τοῦ γεωργου......

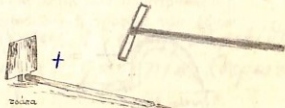
2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); .. *Γ.Ι.Υ.Ε.Τ.Α.Ι... δι.β.ο.λ.ι.σ.μ.α.μ.ε.ι.σ.θ.α.ρ -*
νι.β.μ.α......

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπλὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων). *Τὰ ἐνημῖα, τὰ ὁποῖα*
δὲν ἔχουν ὀργωθῇ, σκάπτονται μὲ τὴν
τοῖα πινὺν, τὴν σκαπὰν, ἢ τὴν σκαπὸν
πῆζαι.

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν). ^{Διὰ}
 τὸ ζευγὸν χρησιμοποιεῖται καρμῆς (σφα-
 παίη) καὶ τσάπα ὁμοίᾳ μὲ τῆς εἰσοδοῦ. Διὰ τὸ
εὐαλισθῆναι δὲ σφαπαίη εὐλαφρά καὶ λιδόπετλη
τυερίη διατρώδην.

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάττην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα
 καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοί. οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι τοῦ ἐκτελοῦν
τὸν βοήθων τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας τὸν ἢ
θυγατέρα καὶ γιόνους τὸν, ὅταν χρειάζεται. Ὁ ὅποι
μὲ ἐλαφρὰ σφαπαίη τὴν ἀνέχουσαν ἔσπαζον τοῦ
εὐώλους.
- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπο-
 ρὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου
 εἴδους. Τὰ φασιόλια, τὰ κουνιά καλλιεργοῦνται
στὴν παχὺν ἔδαφιν, ἐνῶ ἡ φαίη στὴν πετρώδη
καὶ ἐπικκινῇ.
Τὰ φασιόλια εἰς τοὺς κήπους φυτεύονται εἰς
φωκίας, εἰς τὴν ἀγροὺς ἀπείρανται.
- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν
 ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ. Τὸ τριφύλλι καλλιερ-
ρεῖται στὴν ὑγρὰ καὶ ποτιστικὰ κήματα, οἷα
τὰ ἀπόδωσι. Πρὸ τοῦ 1920 ἄνωγ. ἢ το ἐπαντὶ
ἢ καλλιέργειά του. Τὰ ζῶα ἐτρέφοντο με χορτὰν
αὐτοφυεῖς.
- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμή-
 λων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιῆς (βραγιῆς)
 καὶ ἄλλως. Ἐφυτεύοντο καὶ πρὸ τοῦ 1920 ὅπως
καὶ σήμερον στὴν αὐλάκια ἢ φωλεαίμαί ἐμα-
λύποντο μὲ χωνεμένην κοπρὰν. -

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
 (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ·

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) *Τὰ δρεπανία-
καὶ ἐθερίζοντο με δρεπάνι δοντωτῶν
ὡς τῆς εἰμοδος.*

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπανία ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

*Ἐχρησιμοποιεῖτο τὸ δρεπάνι ἐν
ἀνωτέρῳ εἰμοδι, τὸ δὲ τοῦ ἐταυροῦ
ἀκαδημαϊκόν.*

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). *Τὰ χόρτα
καὶ τὸ τριφύλλι ἐκόπτοντο με τὴν κο-
σίαν, ἐργαλεῖον ὅμοιον
μὲ τῆς εἰμοδος.*

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλή ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν). *Ἡ κόψη
τοῦ δρεπανιοῦ ἦτο δοντωτή, ὡς ἀνω.*

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογράφησατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο; *Ἡ λα-
βὴ τοῦ δρεπανιοῦ ἦτο ξυλίνη καὶ εἶχε
τὸ ἑξῆς τοῦ ἀνωτέρου διὰ τοῦ ἐταυροῦ
σημειωμένον.*

- 5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) *Τὰ δρεπάνια καὶ τὰ λεπίς τῆς κοβίης προήρχοντο ἐκ τοῦ ἐμπορίου. Τόξυλον τῆς κοβίης κατασκευάζον οἱ χωρικοί.*
- 6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *Ἐυρίζονται ἡ φαειὰ, τὰ ρεβίθια, ἡ ρόβη καὶ τὰ χαμηλὰ φασόλια. (στρωτά)*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σικάλις κλπ. *Ἐθερίζοντο εἰς ὕψος περίπου 0,30 μ.*
- 2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). *Λέγονται μαλαφεία (ὄχι οἱ στάχυες).*
- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιά), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτῶν τὰ δράγματα (δραξίες, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ; *Οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ χερόβολα.*
- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πίασμα τῆς χειρὸς) χωριστά ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς). *Τὰ χερόβολα τοποθετοῦνται 10-15 ὁμοῦ; αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν.*

5) Πῶς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλίες. *Λέγονται ἐπίβες ἢ ἀμφαλίες*.....

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ; *θερίζουν πρὸ
παντὸς γυναῖκες, ἐνίοτε ἄνδρες καὶ γυναί-
κες μετὰ τὴν βαρύνειαν πολλῶν δυσχωρί-
ων. Ἐπαγγελματίαι ἱριζοῦνται δὲ ὑπῆρχον.*

2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι μετὰ ἡμερομισθίον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπήν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομισθίον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἄνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν).....

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἑναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;.....

*Οἱ μεσοκόπες γυναῖκες ἔδεναν
τὴν μέσσην των μετὰ τριμαχίαν ὑψά-
θματος, μετὰ ἐκείνην ἢ συνηλθέτερον
μετὰ τὰ μαλλίνα ἔχοινιζ, τὰ ὅποια
ἔφερον μετὰ 14 αὐτῶν (τριχιῆς).*

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; ~~οὐ~~
δέποτε ἤρχιζαν τὸν θερισμὸν πρὶν τρίτην, γὰρ δὲν τὴν θεωροῦσαν καλὴν ἡμέραν. (ἔθεωρετο ἀποφράς ἡμέρα)

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. *Ναί*.....

ἐχέπε χάριτν......

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν πού μένουν ἀθέριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μετὰ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον.....

Στὸ τέλος τοῦ θερισμοῦ ἄφηναν οἱ θερίσται ἐν μικρᾷ τεμαχίᾳ τοῦ ἀφροῦ ἀφροῦν ἀνέριστον. μὲ τὸ μαλὸ τῶ χωραφιοῦ, νὰ ξαναδώσῃ καρπὴ.

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἑσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; *Τὸ δέσιμον τῶν θερισμένων σταχύων ἐγένετο τὴν αὐτὴν ἡμέραν καὶ ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν, ἐξ ὅθεν οἱ στάχυες ἦσαν ξηροί. Ἄλλως (εἰάν σπλ. οἱ στάχυες δὲν ἦσαν ἐντελῶς ξηροί) ἐδύναντο τὴν 15 ἑπομένην.*

- 2) Πώς ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χειριές, ἀγκαλιές ; Πώς ἐδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.

Τὰ χεῖρ-
βόλα ἐδένοντο ἀπὸ τοῦ ἰδίου τοῦ χει-
στάς μὲ τὴν χαλαμίαν τοῦ εἶδον. Ἔτο-
ποδεύοντο ἀνὰ 10 ἢ 12 καὶ ἐδένο-
ντο ὅλα μαζὶ παλιν μὲ ὀδριμέ-
την μαλαμίαν, μὲ ἀφραμπὴν ἢ
σπάρτα. Ἐργαλεῖον δὲν ἐχρησι-
μοποιοῦν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

Τὰ
δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον (ὁτότε δὲ
τῶν ὀδριμῶν) συνεκεντρώνοντο περὶ
τῶν ἀλωνίδων καὶ ἐτοποθετοῦντο εἰς
σημανιές μὲ ὅχημα δίκλινον μαλὺ βε-

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς. *Ἡ σπορά γίνεται τῆς πατατάς ἤρχιθεν ἐσὼ ἀπὸ τοῦ 1900 περίπου. Τὸ φύτευμα γίνεται κατὰ τὴν μὲν Φεβρουάριον, Μάρτιον ἢ καὶ τὴν Ἀπρίλιον.*

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄροτρον κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν. *Ἡ ἐξαγωγή τῶν γεωμήλων ἐγίνετο δι' ἐλαφροῦ σκαπάνης, ὁμοίως μὲ τὴν τοιαύτην τῆς σελίσου. ἢ τοῦ παρόντος.*

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν ναι, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ. *Παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα ἐγίνετο μὲ ξηρὰ χόρτα, ἀχυρὰ καὶ "καλαμποκιάνα" (φυλλὰ ἀραβοσίτου). Τὰ χόρτα αὐτὰ ἐξηραίνετο, ἐκοπτετο μὲ "κοβίς", ἐδέδετο εἰς δεμάτια καὶ μετέφερετο εἰς τὸν ἀχυρῶνα.*
- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.). *Ἐθερίζετο μὲ κοβίς καὶ ἀπὸ τοῦ τέλους Μαΐου ἐκ τῆς τέλης Ἰουνίου. Ἡ κοβὶς ἦτο (Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας)..... ὁμοίως μὲ τὴν τῆς εἰσοῦς τῆς σελίσου 12, ἐστὶ παρόντος (ἐγίνετο ἐπίσης ὁ δριμερὴς καὶ με δριμερὴς καὶ τὰ ἐξηραίνοντο εἰς δεμάτια 12).*
- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) τὸ χορτόν ἐξηραίνεται, συνεκκεντρών-
ντο εἰς σωρούς μέ τ' ὀκούλι τῆς σελί-
σῃ 22 καὶ ἰδοὺντο εἰς δεμάτια μέ τ' ὀ-
ἴδιο τ' ὀ χορτό, ὁ γού τ' ἔεγρι βαν.

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς ἄλωνισμόν. Συνεκκεντρώνοντο
πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην
θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἄλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. *Τὰ δὲ-
ματία συνεκκεντρώνοντο μετὰ τὸν δεριθεῖν
εἰς τὰ πλησιέστερα πρὸς τὸ κτήμα αὐ-
τῶν καὶ ἐτοποθετοῦντο εἰς θημωνιές.
μέ στήμα μαλὺν διηλὺν ἢ κῶνον.*
- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἄλωνισμόν
δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά,
θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν;
Υπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως; *Τὰ δὲ
τις ἐτοποθετοῦντο εἰς σωρὸν, τὶς θημωνιῇ.
αὐτῶν εἶχον στήμα μαλὺν ἢ κῶνον.*
- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἄλώνι διὰ τὸν ἄλωνι-
σμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρι-
σμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον
χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἄλώνι; *Διὰ τὸν ἄλωνισμόν
αὐτῶν θημωνιακῶν ὑπῆρχαν ἀνέκαθεν
ἀλώνια περὶ τὰ ἢ χωματένια.*
- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατὰσκευάζεται) τὸ ἄλώνι. Ἐντὸς τοῦ
συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω, τοῦ χωρίου; Εἰς
ποῖαν θέσιν; *Κατεσκευάζετο ἐντὸς τοῦ χωρίου
διὰ τὰ ἐντὸς τοῦ χωρίου εὐρισκομένη
αὐτῶν τὰ ὕλη. Ὑπῆρχον ὁμοίαι καὶ εἰς
ἐξωκίον ἐξωκίον αὐτῶν ἀλώνια.*

5) Τὸ ἄλῳνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
 ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
 σίς του, δηλ. μὲ ποίαν σειράν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; *Εὐπέρχων,*
ἀλῳνία κοινότης καὶ ἰσότης εἰς τὰ
ἰσοκλήματα. εἰς τὰ κοινότητά
δ' ἄλῳνισμος ἐργετο. εὐ. περιτροπῆς.
κατὰ τὴν μὲν ἡσυχίαν. - ἡ ἀρχεται

6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἄλῳνισμα καὶ πότε λήγει ; *ἡ ἀρχεται*
τὴν 15^{ην} ἡσυχίαν καὶ τὴν 15^{ην} ἡσυχίαν.

7) Εἶδη ἄλῳνιων (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
 λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
 ἐστρωμένον μὲ πλάκες).
 (Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
 διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) *Εὐπέρχων. πετράλωνα*
καὶ χωματάλωνα. τὸ πετράλωνα εἶχε
δ' ἄλῳνισμα ἐστρωμένον μὲ πλάκες.

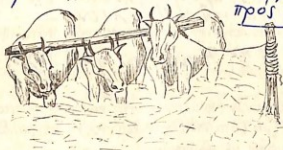
8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἄλῳνι ἐκάστον ἐτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ
 ἄλῳνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνου : καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
 ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
 χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
 καὶ ἀχύρων) *Εὐ. 20. πετράλωνα καὶ χωματάλωνα*
τα χόρτα, πᾶς ἔχουν φυτρώσει. τὰ δὲ
χωματάλωνα πρὸ τῆς χρήσεως τὸν ἐπαλεί-
φεται μὲ κόπρον ἀγλάσῃ νωπὴν.

9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἄλῳνιου καὶ ἡ ἐνάρξις τοῦ ἄλῳνι-
 σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; *Ἡ προετοιμα-*
σία τοῦ ἄλῳνιου γίνεται ἀμέσως μετὰ τὴν
θυμὴν τῶν δειτῶν κατὰ τὸ αὐτὸ καὶ
μετὰ τὴν 15^{ην} ἡσυχίαν. ὁ δ' ἄλῳνισμος ὁποῖα ὁ ποτε
ἡμεῖς τῆς ἐθελούσης (ἐπὶ τῇ κυριαμῇ)

10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἄλῳνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
 ὑπάρχει ἄλῳνιστος, ὡς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἄλῳ-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἶονδήποτε ἄλλον.

Τὰ χερόβολα τοποθετοῦνται ἐντός τοῦ ἀλ-
νίδου ὀρθία γύρω ἀπὸ τὸν "βιρουῖρόν, καί, ἀφοῦ με-
ρίκη, κόπουν τὰ δέματα καὶ οἱ βιραχὺς σιλορπ-
ίζονται. (Τὰ χερόβολα τοποθετοῦνται μὲ τὸν βιραχὺς
πρὸς τὰ ἄνω. —

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιο-
ήσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.). *με ἀλογα προπαντός.*

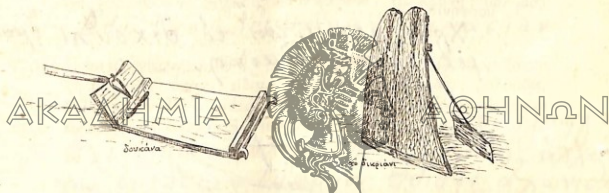
α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερόμενων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθεὺς εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλ-
ωνίου ἐξυλινὸς στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (κελούμενος στηγρός,
στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

*Εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνίου, ὑπάρχει στῦλος,
ὅπως εἰς τὸ σχεδιαγράφημα, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἐξ-
νέται χόνδρὸν σχοινίου καὶ ἀπὸ τοῦ ἑλκεύε-
ται ἄκρῳ τῶν τῶν ἀλογα.*

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἀλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλωνίου. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
μένα εἰς σειράν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν
λαιμόν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλωνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα). Ἀπὸ τὸν βζούϊρον (ἀλωνόβζυλον) δεύεται ἡ ἄκρη τοῦ μαλλίνου σχοινίου (τρι-
χιάς) τὸ ὁποῖον βυνδέεται μετὰ εἰς ἀληθείας πρὸς
Περὶ βαλάνου ἐν λαιμῷ ἐκβέζαν ἀλφειον.
Οὐδὲν ἐστὶν καὶ ῥιζοχία ἀπρὸς βυνδένει καὶ ἐπὶ ἀνα-
βυνδένει καὶ ἀλλὰ ββει ἡ γορὰ καὶ ἡ σφωστὴν γωνίαν.

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μη-
χανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὺς εἰς
ἐν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω
ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων
σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζῶων, σύρεται
δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων
διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο
μηχάνημα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάνι,
βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις
διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμε-
ρον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητρι-
ακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά μετ' ἄλωνι-
στικὸν μηχάνημα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά,
ρεβίθια κ.ἄ.) Ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζῶων ζευγνομένων καὶ
περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; .

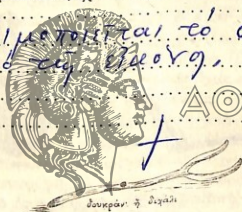
Οὐδὲν ἐστὶν ἀλωνιστικὸν, ἐκβέζαν ἀλφειον, διὰ τῶν ποδῶν. Μηχα-
νισμὸς ἀλωνιστικὸς δὲν ὑπάρχει. Ἡ κριθὴ,
ἡ ρεβίθια, τὰ ὄσπρια ἀλωνίζονται μετ'
ταῦτα (δὲν ἀναπνέεται περὶ μεγάλης ποσότη-
τος).

- 8) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; *Ὁ ἀλωνι-
σμός ἀρχεται τὴν πρωΐαν καὶ βυ-
νχίζεται μέχρις ἑσπέρης. Ὅταν
ἔμεινεν τριεὶ ὥρῃ, συνεχίζεται
τὴν ἑπομένην.*

- 12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινος τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικοῦλι, δοκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

*Χρησιμοποιεῖται τὸ δικοῦλι ὅμοιο
με τὸ αὐτὸ εἶδος.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μετὰ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικοῦλι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
πους στάχους ; *Ναι.*

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβερρα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
πημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ
φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχε-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτὴν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....
*Διὰ τὴν ὁδήγησιν τῶν ἱππῶν ἐχρη-
σιμοποιεῖται ἀνελάθεν τὰ κα-
τωτέρω εἰκονιζόμενα ὄργανα πρὸς
τὸ λήξον "μαμεταίκι", (θερμαμέλουρι).*

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἑνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἑνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν ~~απλῶματα~~ λέγεται ἀλώνι.
ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν 1-2 στρώσεις
(ἀσάδνια).

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν; (ἐν Κρήτῃ: μάλαμα)
Δεν ἔχουν ἰδιαιτέραν ὀνομασίαν.

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουσι: ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μετὰ τῆς ζῶας ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ: βαλμάδες, δηλ. κοπάνηδες, καλούμενοι ἀλωνοῤῃοι καὶ ἀγωνιστῆς), οἱ ὅποιοι εἶχον βόδια ἢ ἄλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν. Ἄν. ὁ γεωργὸς εἰχε ἰδίαν τὴν ἄλογον, ἀλώνιζε δὲ τὸν ἄλλον, ὅταν ἐρχομένην ζῶαν εἰδικοί ἀλωνισταὶ αἱ διδόμενοι "ἀλωνιστᾶδες".

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μετὰ τῆς ζῶας καὶ μετὰ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μετὰ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μετὰ ἄλλον τρόπον; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα). Ἄν. ἡ ποσότης τοῦ σίτου ἦτο ἐλαχίστη ἢ ἐρχομένην ἐρίνετο μετὰ τὸν "κόπανον".

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του; Ὁ κόπανος τοῦτο ἐλέγετο "κόπανος" ἢ "κομπι-σῆρι". Κατασκευάζετο ἀπὸ ξύλου πρίνον ἢ δρυός, εἶχε μῆκος 23 δμ., πᾶχος 0,05 δμ. καὶ 6 χῆμα χονδρῆς ράβδου.

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρήσις τοῦ κοπάνου (π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.).....

Τὸ κοπάνισμα ἐγένετο στὴν αὐλή, ἢ ἐπὶ
ἀλώνι. διὰ τὴν φαμίν, ρεβίθια, (μειράς ποσ-
24705)

κοπάνος αὐτοκλάτης

ξύλο κοπάνου τῶν το καύσιον...
μικρὸν αὐτοκλάτης...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ + ΑΘΗΝΩΝ

Τὸ διὰ τοῦ σταυροῦ ἐκμετά-
μενα ἐργασιῶν κατεργάζονται
"σάββατον καὶ χρησιμοποιοῦνται
διὰ τὸν χωρισμὸν τοῦ ἀραβοσίτου.

ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν; Ἐάν τὸ πρῶτον ἦτο μετὰ τὴν
ποσότητη, τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας ἐβόθον καὶ
οἱ μέλητες ἢ συγγενεῖς. Δὲν ἐχρησιμοποιοῦντο πρό-
σωπα ἐπ' ἀμοιβῇ. Οἱ ἐχρησιμοποιοῦντες τὴν ἐργασίαν τῶν
τῶν δὲν ἐχόντων ἀδικιαν ἐραν. ἔνομαζον...

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

Ἐτοποθετοῦντο ἐπὶ πλάγος καὶ ἐυτυπῶντο, μέγαν κοπάνον, μέσοπὸν τὰ ἀποχωριθεῖν τοῦ καρποῦ καὶ σὺχ' τὴν ἀχυροποίησιν.

22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναί, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; ... Κατὰ τὸ ἀλώνισμα καὶ τὸ κοπάνισμα δὲν ἔλεγοντο τραγούδια. οὐδε σχετ. καὶ φράσεις.

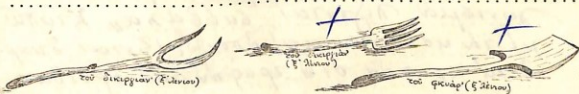
23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρήσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) ...

Οὐδέποτε ἐγίνε χρήσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς.

β'. Λίχνισμα

1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτομασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ. ...

Τὰ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα σωρεύεται μὲ τὸ "δικούλι" καὶ τὸ φτυάρι (ξύλινον). ὁμοίαι μὲ τὰ διὰ σταυροῦ σηματοῦμενα ματωτέρω.

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο. *Ὁ σωρὸς ἔχει σχῆμα τροχίου. Δὲν καρφώνεται τίποτε, παρὰ καρδύσσεται εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ μετὰ διμοῦλι τῶν γεμεῖον τοῦ σταυροῦ.*

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο. *τὸ ἀνέμισμα γίνεται μετὰ φτυαρι καὶ τὸ διμοῦλι τῶν σελίδων 25.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ; *ἡθροει καὶ γυναῖκες μετὰ τὴν βοήθειαν συγγενῶν ἢ μιζοῦν.*
- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ; *Τὰ σταχῆα ποὺ ἀπομένουν μετὰ τὸν ἀλωνισμόν περνῶνται "δύβαλα", κτυπῶνται μετὰ τὴν κορυφὴν καὶ ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς. ἢ τὰ κρατῶν διὰ τρυφὴν τῶν ὀρνίθων.*
- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευῖσις τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολόνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο

Δευτερον αζωδι αρεα
 δεν γινετ βει.

6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; . Τὸν
 μαρπὴν ἀποχωρίζομεν ἀπὸ τοῦ ἐκβάλα
 μὲ τὸ κόσκινον, τὸ περὶ ξένων "δριμόνι"
 τὸ ὅποιον διαφίρει ἀπὸ τοῦ πρὸς εἰσόδου, καθ' ἓτι
 εἶναι ἐντρογγύλον.

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου; ἢ δι' ὀλλῶν μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

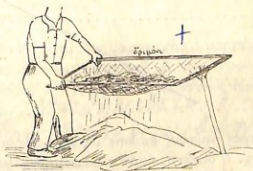
ΔΟΗΝΩΝ

κόσκινον παλαιο δερμάτινον

κόσκιον ἢ ἀνέμισμα

νων μὲ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

Ἰσχυρὸν λιχνιστὴν τὸ λειῶμα μετὰ δίσκου-
λι καὶ τὸ φτυάρι, ὁ καρπὸς ἀποχωρί-
ζεται ἀπὸ τοῦ βύθλου μετὰ δριμύ-
τι.

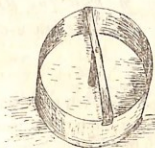
- 7) Ὃταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ;
Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυ-
ρὸς ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπτηγνύεται
κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος
(θρινάκι, φτυάρι); ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς
τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ;

Ὁ μαθαρὸς καρπὸς
πίνεται σωρὸς μετὰ φτυάρι καὶ δούλιον.
Χαράσσεται μετὰ φτυάρι ἐπ' αὐτοῦ
σταυρὸς. —

- 8) Ἄ λ λ α ἔ θ ι μ α προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθὴ κλπ.)
εἰς τὴν ἀποθήκην. ... ἀρδεν

γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως
εἰς τὸ ἀλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια.
Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο
ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ
δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητά του εἰς ὁκάδας, εἰς κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας)... *παλ. παλαιά*
κατεβάλλετο ἢ δευτέρῃ, πῦ ὅρου δὲν
γνωρίζομεν.

μυσοκόλλε

κούπελο

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

α) τὸ παπαδιάτικο, *Ναι (5 δοῦδες)*

β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο, *Ναι (5-50 δοῦδες)*

γ) τὸ γυφτιάτικο,

δ) τὸ ἐλκονιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρο των δημητριακῶν (ὄνομα,

χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτο-

γραφίας αὐτῶν) ... *Π. καρπῆ, ἐρημίζετο μ. ἐ.*

τὸ ἐτατέρ. ἢ ναντάρ. ἢ ὑπελορίζετο
μ. ἐ. τενειδὸς. (τενιμέδες παρεχάιν)

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ
ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκ-

κων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετι-
κὰς συνηθείας) ... *ἀπεθηκεύετο ἐντὲ τῶν οἰκιῶν,*

εἰς μεγάλα ξύλινα μισθώγια, ταπεινὰ
"αμτάρια".

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ
χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; *Τὸ ἄχυρον συγῆλως ἀπε-
θμεύετο. εἰς τὸν ἀχυρῶνα, μοναί εἰς τὴν ρι-
κιδν, ἐνδοτε δὲ εἰς τὸ στήμα, πλησίον τοῦ ἀλω-
νίου ἐντὶ ἀποθήκης πληγμένης μετὰ πατανόβερες.*
5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογή τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ

θερισμοῦ ἀπὸ τούτων καλυτέρους στάχους ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ;
*Ἡ διαλογή τῶν σπόρου ἐγίνετο ἢ πρὸ τοῦ ἀλωνί-
σματος διὰ τοῦ ἀποχωρίσεως τῶν καλυτέρων στα-
χῶν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα. —*

6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογή τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχῶν,
τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; *Κατὰ τὸν νεώτερον παρασκευάζεται πλεκτή, ἢ
πλεγμένη "πλεξάννα", ἢ ὅποιον ἀναρτᾶται
εἰς τὸ εἰκονοστάσιον.*

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτή αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ; ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; *Ἡ πλεκτή λέ-
γεται "πλεξάννα", ἔχει τὸ σχῆμα κοίτης
γυναικός, φυλάσσεται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον μετὰ
τῆς νεῆς θυμομοιού.*
Δ'. ΕΘΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀνάμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)
*Πυραὶ ἀνάπτοντο μετὰ πρὸ ὀλιδν
ἐξ τῶν μετὰ τὸ πᾶχος, τὴν σιγῆν
ἐν Ἀναστάσει.*

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; *Αἱ
πυραὶ ἀνάπτοντο ἐκτὸς τοῦ χωρίου
εἰς ὑψηλά μερῶν (λοφούς).*

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αὐτή; (π.χ. φανός, ἄφανός κλπ.)... Λέγεται φανός.

β'. 1) Ποιοι ἀνάπτουν τὴν πυράν; παιδιά, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος; τὴν πυράν ἀνάπτουν παιδιά.

2) Ποῖος ἢ ποιοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν. Τὰ κλέπτουν; "Αν ναί, ἀπὸ ποῖον μέρος; Ἡ συλλογὴ τῶν ξύλων γίνεται ἀπὸ τὰ παιδιά, ἀπὸ τὰ πέρας τοῦ τόπου τῆς πυρᾶς μέρη.

3) Πώς γίνεται ἡ συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) Ἐκρημαγίζεται τραπέζιον ἐν παιοσταγῶν ὁδῷ 2 μ. Εἰς τὸ μέσον τοῦ τραπέζιον ἐσθνήκετο βυζύλιος ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἐσθνήκετο τὰ πρὸ καύσειν ὑλικά (ταῦτα εἰναι) (ἐν ἄλλοις λόγοις ὁ στόχος ἦτο μιά σὺν βλά)

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον δια κάθε πυράν; κατακείρουσιν

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, εὐχαί, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος. Καταγράψατέ τὰ σχετικὰ κείμενα Ἡ λέξε το

το χριστός ἀνέστη μετὰ τὸ ἀναί-
μα τῆς πυρᾶς, ἔδορον ἔβον οἱ
νεοί, ἔφωναζον.

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυράς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

Καίονται πλάσμι θάμνιν
(τοῦφε)

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

χ.
Ο.Χ.!

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον σας

Τὰ παῖδιά τῆς ἐστέρης τὰ σὺν-
ρόν, εἰδοποιούντο διὰ τὸ ἀνακρε-
ματῆσαι τὰς πυράς διὰ τὸ εὐδοκίαν ἀπὸ τῶν
λιθμῶν, πρὸς χορεύειν ἀπὸ ἀγο-
ρεῶν εὐδικομένων εἰς τὸν ναόν.
κατὰ τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἀνα-
στάσει. —

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ